

MONICA GHEORGHE

***Uniunea Europeană și raporturile
de muncă ale lucrătorilor***

- Provocări actuale -

Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/133255, proiect strategic ID 133255 (2014), cofinanțat de Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor umane 2007-2013.

MONICA GHEORGHE

**Uniunea Europeană și raporturile
de muncă ale lucrătorilor**

- Provocări actuale -

Universul Juridic

București

-2015-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2015, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICĂTE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GHEORGHE, MONICA

**Uniunea Europeană și raporturile de muncă ale
lucrătorilor : provocări actuale / Monica Gheorghe. - București :**

Universul Juridic, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-692-3

349.22(4)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Listă de abrevieri

alin.	alineatul/alineatele
art.	articolul/articolele
B. Of.	Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România
c.	contra
C. Ap.	Curtea de Apel
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
C. mun.	Codul muncii
dec.	decizia
Dreptul	revista „Dreptul”
H.G.	Hotărârea Guvernului
ed.	ediția
Ed.	Editura
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	Judecătoria
LGDJ	Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence
lit.	litera/literele
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
O.G.	Ordonanța Guvernului
OIM	Organizația Internațională a Muncii
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
p./pp.	pagina/paginile
par.	paragraful/paragrafele
pct.	punctul/punctele
rev. și adăug.	revăzută și adăugită
RDC	Revista de drept comercial
RRDM	Revista română de dreptul muncii
S.	Secția
ș.a.	și alții/altele
Trib.	Tribunalul
TCE	Tratatul (de instituire al) Comunității Europene
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
urm.	următorul/următoarele

Cuvânt-înainte

Monografia *„Uniunea Europeană și raporturile de muncă ale lucrătorilor. Provocări actuale”* reprezintă rezultatul unei cercetări posdoctorale.

Normele de la nivelul Uniunii Europene care vizează raporturile de muncă ocupă o poziție aparte în ansamblul dreptului internațional al muncii. La nivelul Uniunii Europene, dreptul muncii este în continuă evoluție, fiind indisolubil legat de progresul economic al Uniunii.

Tratatul de la Lisabona nu a configurat obiective integrale noi în domeniul politicii sociale, dar comportă un anumit progres în materia politicii sociale. Normele dreptului european al muncii și politicile instituționale ale UE au o influență directă asupra activității normative interne a statelor membre.

Pe acest fundal, într-o primă parte a lucrării sunt analizate mijloacele instituționale și procedurale ale Uniunii Europene în materie socială, determinarea competențelor și modalităților de exercitare a acestora, ordinea juridică de la nivelul Uniunii. O atenție deosebită este acordată rolului partenerilor sociali de la nivel european în activitatea normativă a Uniunii și modului de transpunere în realitățile interne a acordurilor colective. De asemenea, este studiat raportul dintre normele Uniunii Europene în materie socială și dreptul intern al statelor membre, precum și raportul dintre competențele Uniunii Europene în această materie și Organizația Internațională a Muncii.

În a doua parte, lucrarea prezintă detaliat stadiul actual al reglementărilor UE incidente în domeniul relațiilor individuale de muncă ale lucrătorilor și al jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene în materie, creatoare de drept. Lucrarea este concepută nu numai de pe poziția observării și cercetării normelor UE și a soluțiilor pronunțate de CJUE, ci cu deosebire și prin raportare la opțiunea legiuitorului român, fiind semnalate neconcordanțele de reglementare. Evident, legislația română a muncii este în ansamblul său și în liniile sale esențiale concordantă cu legislația muncii a UE.

Ca rezultat, lucrarea se adresează studenților, masteranzilor care urmează programe de studii în domeniul dreptului muncii european și intern, teoreticienilor – cadre didactice și cercetători –, dar și practicienilor, cărora le furnizează informații privind reglementările Uniunii Europene în domeniul relației individuale de muncă, precum și jurisprudența bogată a Curții de Justiție a Uniunii Europene în materie.

Capitolul I

Uniunea Europeană și dreptul muncii

§ 1. Considerații introductive

La nivelul Uniunii Europene, normele sociale își au bazele în tratatele de instituire a celor trei comunități europene: Comunitatea Economică a Cărbunelui și Oțelului, Comunitatea Economică Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice.

Tratatul de la Roma din anul 1957, de instituire a Comunității Economice Europene, a consacrat două obiective principale:

- Creșterea nivelului de angajare în cadrul comunității prin recunoașterea liberei circulații a lucrătorilor;
- Îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale forței de muncă, care să permită egalizarea acestora în cadrul progresului, evoluție care va rezulta atât din funcționarea pieței comune care va favoriza armonizarea sistemelor sociale, cât și din procedurile prevăzute de tratat și din apropierea actelor cu putere de lege și actelor administrative.

Tot prin acest tratat a fost prevăzută și crearea Fondul Social European, instrumentul de finanțare a politicii sociale și cel mai vechi dintre fondurile structurale.

La baza proiectului comunității europene și, ulterior, al Uniunii Europene, a stat ideea conform căreia liberalizarea factorilor de producție conduce la alocarea optimă a forței de muncă și a capitalului, materializată prin crearea unei piețe comune, care să permită libera circulație a factorilor de producție (lucrători și capital) și a produselor.

Pornind de la aceste obiective s-au pus bazele unei politici sociale de ansamblu, care în timp s-au dezvoltat. La baza dezvoltării acestora au stat mai mulți factori: reglementarea competențelor exprese în materie socială, reglementarea instituțiilor/organelor care exercită aceste competențe, recunoașterea rolului partenerilor sociali, necesitatea existenței unei protecții a drepturilor fundamentale ale omului, inclusiv a drepturilor sociale ale acestora, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

De la data declarării primelor obiective în materie socială, bazele juridice ale politici sociale la nivelul Uniunii au suferit modificări de mare importanță, s-au diversificat și consolidat¹.

De la Tratatul de la Roma până la Tratatul de la Lisabona din anul 2009, cadrul normativ în materie socială la nivelul Uniunii Europene a avut o evoluție semnificativă. Evolutiv, în domeniul social, identificăm următoarele etape².

Tratatul de la Roma a pus bazele politicii sociale prin articolele sale referitoare la libera circulație a lucrătorilor (art. 48 și urm. care au devenit, în prezent, art. 45 și urm. din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene – TFUE) și la libertatea de stabilire a acestora în contextul creării unei piețe interne comune.

Următoarea etapă a fost marcată de adoptarea Actului Unic European, semnat la Luxemburg la 17 februarie 1986 și la Haga la 28 februarie 1987 care, fără a modifica structura sau obiectivele, a adus îmbunătățirii politicii sociale, prin adoptarea unor directive privind sănătatea și siguranța la locul de muncă, introducerea dialogului social și a conceptului de coeziune economică și socială. Acesta a consacrat o nouă bază legală (în prezent, art. 114 din TFUE), care prevedea majoritatea calificată pentru adoptarea măsurilor ce au ca obiect stabilirea și funcționarea pieței interne, inclusiv pentru o parte din domeniile de politică socială: în materie de condiții de muncă, sănătate și securitate a lucrătorilor. Actul Unic European a constituit și prima revizuire de natură constituțională a Tratatului Comunității Europene, conferind competențe noi în domeniul social și o procedură mai ușoară pentru adoptarea deciziilor în acest domeniu.

La Strasbourg, la 9 decembrie 1989, a fost adoptată Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale. Carta a consolidat progresul în domeniul social și a dezvoltat drepturile sociale fundamentale atât ale lucrătorilor salariați, cât și ale lucrătorilor independenți din cadrul Comunității Europene, luând în considerare dimensiunea socială a pieței

¹ C. Barnard, *The Substantive Law of the EU – The four freedoms*, Oxford University Press, 2010, p. 10; B. Teyssié, *Construction européenne et droit du travail*, în „Construction européenne et État de droit”, Éd. Panthéon-Assas, Paris, 2012, p. 239.

² Pentru analiza evoluției reglementărilor europene în materie socială, a se vedea: R. Blanpain, *European Labour Law*, 14th ed., Wolters Kluwer International, 2014, pp. 237-270; P. Rodière, *Droit social de l'Union Européenne*, LGDJ, 2014, pp. 13-15; L. Dima, *Relații de muncă industriale în Uniunea Europeană*, Ed. C.H. Beck, București, 2012, pp. 3-22; A. Popescu, *Dreptul internațional și european al muncii*, ed. a II-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pp. 292-295.